

Pan Blychod Nythu?

Fel mae cefn gwlad yn datblygu, mae ein gerddi yn dod yn holl bwysig trwy roi cynhaliaeth i poblogaethau ein hadar drwy roi bwyd, lloches, a manau nythu iddynt. Mae yn hanfodol ein bod yn cadw llygaid agos ar boblogaethau adar mewn manau, gwledig, maestrefol, a trefol yr un ffordd ydym yn gwneud hefo adar ein coedwigoedd a fferm dir. Mae hyn yn neilltuol am fod niferoedd sawl rhywogaeth, fel Aderyn y to a'r Ddrudwen wedi gostwng yn y degawdau diwethaf.

Mae gerddi yn cael i wyllo mewn ffordd fwyaf dwys yn y wlad. Wrth osod a chofnodi defnydd blychod nythu, rydym yn cael llun manwl iawn o lwyddiant nythu adar ein gerddi. Mae'r wybodaeth yma yn rhoi dealltwriaeth pam mae rhyw rhywogaethau yn cynyddu a lleill yn gostwng, a hefyd os yw cynhesu byd-eang, ar ddarpariaeth o fwyd yn gwneud gwahaniaeth i'r nifer o gywion meant yn magu.

Gwneud neu brynu blwch

Mae gwneud blychod yn hawdd ac yn hwyl. Sydd dim rhaid iddynt fod yn grand, cofiwch mewn tyllau mewn pren sydd yn pydru meant cartrefi fel arfer, felly mae blwch clyd yn nefoedd.

- Os rydych am brynu blwch, cofiwch mai'r rhu'n rheolau yn gweithredu:
- Mond defnyddio blwch wedi gwneud o bren neu ryw ddefnydd ynysu fel "Woodcrete"
- Cofiwch tydi'r math o bren a defnydd ddim yn bwysig, ond ni wneith blwch o goed called bara am flynyddoedd, pan fydd blwch a phren sâl wedi pydru. Mae trwch y blwch yn bwysicach, fan leiaf 19mm. Mi gaif blychod pren i beintio y tu allan hefo cadwolyn diwenwyl dyfrol.
- Mae maint yn bwysig. Ewch am dwll tua 32mm, mae hwn yn berffaith i adar man fel adar y to a titwod. Os ydych fond am gartrefi Titw Tomos las ewch am dwll 26mm.

- Mae sawl math arall o flychod, sydd yn addas i rywogaethau eraill. Blwch agored, i Robin goch, blwch twll mwy, Drydwen a blwch mawr agored Cudyll Coch. Os ydach yn dymuno gwneud blwch, neu osod blwch arbennig ac eisiau mwy o wybodaeth dewch mewn cysylltiad

- Ar flychod bach sydd ddim isio rhoi clwyd ar y blaen. Does dim angen un gan yr adar ac mae yn medru rhoi gafael i arddiasid yn holl o fwyta cywion!!!
- Peidiwch â phrynu blwch sydd â bwrdd bwydo yn rhan o honno. Fydd yr adar nythu yn paffio triwyr amser i amddiffyn ei safle odret yr adar yn dod am damaid.
- Lleoliad, lleoliad, lleoliad. Gosodwch y blwch neu flychod lle fedrwch gadw golwg arnynt, a hefyd eich bod yn medru edrych yn y blwch i gofnodi beth sydd yn mynd ymlaen, ac ar ddiwedd y tymor glanhau'r blwch.
- Cofiwch am anifeiliaid rheibus a'r gath pan ydach y gosod y blwch.

Cofnodi llwyddiant y Blwch neu'r Blychod.

Mae miloedd o bobl yn cadw llygaid ar fywydau adar yn ei gerddi, ac mae hyn yn rhoi mewnwelediad i fywydau rhywogaethau fel y Robin neu Titywod. Drwy gasglu gwybodaeth am eich blychod ar ddefnydd caif' ei wneud ohonynt, rydym yn gobeithio dysgu llawer mwy am y rhywogaethau rydyn yn gartrefi.

Maer BTO wedi bod yn casglu gwybodaeth fanwl am adar nythu dros 60 o flynyddoedd. Ers 1939, mae adarwyr wedi bod yn gyrru cofnodion nythu i gynllun Cofnodi Nythod BTO.

- Mae'r Cynllun Cofnodi Nythod (Nest Record Scheme NRC) yn brosiect cenedlaethol sydd yn fonitor llwyddiant adar nythu Prydeinig.
- Mae dros 1.25 miliwn o gofnodion wedi derbyn gan y BTO ers dechrau'r cynllun, ac mae dros 30,000 mil ychwanegol pob blwyddyn.
- Y wybodaeth rydyn yn hoffi casglu yw, pa rywogaeth, faint ac wyau, faint o gywion gwnaeth ddeor, faint o gywion sydd yn llwyddiannus a gadael y nyth.
- Mae'r wybodaeth yn cael i gofnodi ar gerdyn, un cerdyn am bob nyth.
- Os cewch hyd i nyth sydd ddim mewn blwch, - Bronfraith yn y llwyn, neu Durtur dorchog mewn coeden, llenwch gerdyn

Os hoffwch gael mwy o wybodaeth am waith y BTO ymwelwch â'n gwefan www.bto.org

Gwybodaeth am flychod nythu <http://www.bto.org/nnbw/index.htm>

Am fwy o wybodaeth â mi

Kelvin Jones,

Swyddog Datblygu BTO Cymru

kelvin.jones@bto.org

Ffon swyddfa 01248 383285 neu symudol 07979713282